

Langeland Kommune

Fredensvej 2

5900 Rudkøbing

Att: Plan & Miljø / Kommunalbestyrelsen

Forslag til supplerings af kommuneplanforslag 2025

1. Til afsnit 5.5: Landsbyer og landsbylignende samfund.

I de næste 10 år ventes det, at o. 70.000 huse i landdistrikterne vil stå tomme. Det kræver en smertelig, men nødvendig proces i en række landkommuner med at sætte ind med initiativer for at redde de landsbyer, som efter nærmere fastsatte kriterier er både kulturhistorisk bevaringsværdige og socialt og kulturelt levedygtige.

Efter Bevaringsforeningens opfattelse skal der tre faktorer til at definere en bevaringsværdig landsby:

- Den skal have en vis størrelse og tæthed; den skal ligne en landsby.
- Den skal have bevaret sin historiske struktur og en god mængde bevaringsværdige huse, så der er et historisk og attraktivt miljø at bygge på.
- Der være et minimum af fællesliv, hvad enten det er en butik, nogle foreninger, skole eller kirke.

I kommuneplanforslaget opereres med en nedre grænse på 200 indbyggere. Det er efter vores mening forkert: En række helt små landsbyer er gennem de sidste 200 år naturligvis blevet så bygningsmæssigt opløst, at de i dag bare er et stednavn og en samling huse på landet. Men en række af Langelands mest spændende og historiske landsbyer ligger faktisk i feltet mellem 50 og 200 indbyggere. Her vil vi bl.a. pege på

Det gælder bl.a. en landsby som Snøde: En tæt bebygget landsby med flere spændende "bydele" inkl. Lille Snøde. Der er mange gode og kønne huse, og ikke mindst er der et centrum med pladsen og det store træ foran Brugsen plus Nordskolen ude ved landevejen. Også Ristinge er en spændende helhed med gamle gårde i landsbyen og to historiske havne: den gamle havn ved landsbyen og den nuværende (Ramshøj). Desuden er flere af øens små landsbyer kulturmiljømæssigt rene "perler" med meget velbevaret landsbymiljø, f.eks. Botofte, Ny Skråbelev med kirke, Skråbelevgård mm., Vindeby, Fodslette m.fl.

I kategorien 200-4.000 indbyggere er udpeget Lohals, Tullebølle, Spodsbjerg, Lindelse, Humble og Bagenkop. Tullebølle og Humble er to landevejsbyer, udviklet i slutningen af 1800-tallet og uden gammelt landsbypræg. Men de er til gengæld levedygtige med både butikker, kirker, bager mv. og i Humble både skole og lokalarkiv. Lohals, Spodsbjerg og Bagenkop er i deres oprindelse havnebyer, og især Bagenkop og Lohals har en spændende historie og bevaringsværdige helheder.

Som eksemplet Tryggelev viser, kan brug af **nedrivningspuljen** bruges til sanering af en række dårlige eller usælgelige huse, hvorved resten af landsbyen fremtræder attraktiv og rimeligt vedligeholdt.

Men det vigtigste værktøj til at prøve at sikre landsbyer og havnebyers fremtid er **bevarende lokalplaner**. Tranekær og Strynø har allerede fine lokalplaner. Og Strynø by er sammen med Lohals og Hennemmed udpeget af kommunen som værdifulde "kulturmiljøer," mens Spodsbjerg og Bagenkop har status som "maritime kulturmiljøer" i kommuneplanen. Men det er ikke nok. Der bør efter vores mening vedtages en rullende plan for lokalplaner for 8-10 af øens bedste landsbymiljøer.

Som et første skridt foreslår vi, at der i den kommende planperiode beskrives min. 5 nye kulturmiljøer.

Vi foreslår følgende:

- Snøde, incl. Lille Snøde
- Ristinge, incl. den nærmeste del af sommerhuskvarteret og Ristinge Havn (Ramshøj)
- Bagenkop: havn, fiskerhuse og by, med basis i allerede eksisterende registreringer som hhv. kystkultur (Fyns Amt registrering 1999-2000) og kulturmiljø (Kommuneatlas 2002)
- En eller flere andre landsbyer

Desuden foreligger allerede en kulturmiljøbeskrivelse af

- Ringvej-kvarteret, udarbejdet af Bevaringsforeningen som forarbejde til lokalplan for Skovbakken 2021)

Hvad enten der er tale om bevarende lokalplan, omdannelsesplan eller udviklingsplan, vil initiativerne uden tvivl blive mødt med skepsis af en del af de lokale borgere. Derfor skal det forklares og formidles, både at landsbyerne er historiske og værdifulde, og at en god plan, "regler for godt naboskab i det fysiske miljø", kan hindre, at landsbyen over de kommende år bliver præget af hæslige ombygninger, strandede "projekter", nedrivning af historiske huse, almen trøstesløshed og usælgelige huse.

2. Til afsnit om ferie og fritid eller landskab og kulturhistorie

Samtidig vil vi gerne opfordre til, at de mange **stiforløb i kommunen registreres og sikres** mod nedlæggelse. Den succesrige forening "Langelands Stivenner" har allerede udarbejdet kort og beskrivelser af en lang række stier, ligesom et net af veje og stier er bundet sammen i "Øhavsstien". Men over hele øen findes der lange eller korte forløb af gamle promenadestier (omkring Rudkøbing), kirkestier og skolestier, stier for kystfiskere og toldere, småveje til tidligere post- og mejeriruter samt de mange tracéer (strækninger) af de nedlagte Langelandsbaner(1912-62), hvoraf en længere strækning mellem Lindelse og Kædeby er retableret, men hvor der også mange andre steder er tydelige spor, som vil kunne udnyttes til cykel/gangsti (f.eks. fra Spodsbjerg til Skrøbelev eller Rudkøbing-Sdr. Longelse).

Venlig hilsen

p.f.v.

Peter Dragsbo

formand